

حسابداری میانه

جلد اول

www.ketab.ir

تالیف:

دکتر حسین اعتمادی

(عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)

مهدی خلیل‌پور

۱۳۹۵

سرشناسه

: اعتمادی، حسین، ۱۳۳۵-

عنوان و نام پدید آور : حسابداری میانه / تالیف: حسین اعتمادی، مهدی خلیل پور.

مشخصات نشر : تهران: ترمه، ۱۳۹۵-

مشخصات ظاهری : ۴۲۴ ص. جدول، نمودار

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۵۰۲-۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : حسابداری دارائی‌ها

شناسه افزوده : خلیل پور، مهدی، ۱۳۵۹-

رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۵ الف ۶ ح ۵۶۸۱/ HF

رده‌بندی دیو : ۶۵۷/۷۲

شماره کتابخانه : ۴۲۲۱۰۰۳

نام کتاب:	 حسابداری میانه
مؤلفان:	 حسین اعتمادی- مهدی خلیل پور
صفحه‌آرایی:	 انتشارات ترمه
طراح جلد:	 روجا غمگسار
نوبت چاپ:	 اول ۱۳۹۵
ناشر:	 انتشارات ترمه
تیراژ:	 ۵۵۰ نسخه
چاپ و صحافی:	 رسام- چاپش
قیمت:	 ۲۲۰,۰۰۰ ریال
شابک:	 ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۵۰۲-۸

آدرس ناشر: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین- پلاک ۲۸۶، طبقه دوم، واحد ۸

تلفن: ۶۶۹۶۱۸۰۴-۶۶۹۶۱۷۶۹

دفتر فروش انتشارات ترمه و مرکز فروش شهرستان‌ها: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین- پلاک ۲۸۶، طبقه اول، واحد ۴

تلفن: ۶۶۴۸۱۵۱۴-۶۶۹۵۷۰۲۱

فکس: ۶۶۹۵۷۱۲۰

برای اطلاع از نحوه خرید اینترنتی انتشارات ترمه به وب‌سایت ما به آدرس زیر مراجعه فرمایید.

Info @ termehbook.ir www.termehbook.ir

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کل یا جزء، به هر صورت
[چاپ، کپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی] بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است

پیشگفتار چاپ اول

خداوند را شاکریم که توفیق تالیف کتاب حسابداری میانه ۱ را به ما عطا نموده تا بتوانیم باری را از دوش پیشکسوتان و اساتید بزرگوار رشته برداشته و خدمتی هر چند ناچیز به دانشجویان و علاقمندان رشته حسابداری ارائه نماییم.

با توجه به اینکه منابع در دسترس رشته حسابداری برای دانشجویان مقطع کارشناسی تحت تأثیر تغییر استانداردهای حسابداری مدام می‌بایست مورد بازنگری قرار گیرد بر آن شدیم تا کتابی را براساس آخرین استانداردهای حسابداری ایران بر اساس سرفصل دروس حسابداری میانه ۱ و با استفاده از منابع معتبر داخلی - خارجی رشته تهیه و در اختیار علاقمندان و دانشجویان این رشته و سایر رشته‌های مرتبط قرار دهیم.

ذکر چند نکته در مطالب این کتاب ضروری به نظر می‌رسد:

۱. فصول کتاب براساس آخرین نامه سرفصل مصوب وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تدوین گردیده که در صورت تغییر مجدد، آن را تحت نظر چاپ‌های بعدی مدنظر قرار خواهیم داد.
۲. در تدوین فصول کتاب ابتدا اهداف آموزشی آن قید گردیده که به خواننده امکان جستجو برای مطالب مورد نیاز را خواهد داد.
۳. این کتاب مبتنی بر آخرین استانداردهای حسابداری ایران است که مطالب به صورت کاربردی و با ذکر مثال‌های گوناگون بیان شده است و در چاپ‌های بعدی سعی بر آن است که به‌صورت مقایسه‌ای از استانداردهای بین‌المللی حسابداری نیز استفاده گردد.
۴. در پایان از کلیه عزیزانی که در تدوین این کتاب ما را یاری نموده، کمال تشکر و امتنان را داشته و از اساتید بزرگوار تقاضا داریم هر گونه انتقاد و پیشنهاد خود را در بهتر شدن محتوا، کتاب از طریق پست الکترونیک "etemadih@modares.ac.ir" و "shahpou.mehdi@gmail.com" مطرح و ما از نقطه نظرات ارزشمند خود محروم ننمایند.

دکتر حسین اعتمادی - مهدی خلیل‌پور

بهار ۱۳۹۵ - تهران

فهرست مطالب

فصل اول. چارچوب نظری گزارشگری مالی

۲	چارچوب نظری
۲	نیاز به یک چارچوب نظری
۴	مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران
۵	سطح اول: هدف صورت‌های مالی (اهداف اصلی)
۸	سطح دوم: مفاهیم اصلی یا بنیادی
۲۰	عناصر صورت‌های مالی (اقلام تشکیل‌دهنده صورت‌های مالی)
۲۹	سطح سوم: مفاهیم شناسایی و اندازه‌گیری
۳۱	اندازه‌گیری در صورت‌های مالی
۳۶	مفروضات و اصول بنیادین حسابداری
۴۸	پرسش

فصل دوم. حسابداری وجوه نقد

۵۰	تعریف وجه نقد
۵۲	کنترل‌های داخلی وجه نقد
۵۴	صندوق
۵۵	نحوه عمل با مانده کسور و اضافات صندوق در پایان دوره مالی
۵۸	تنخواه‌گردان
۶۳	حساب بانک
۶۳	صورت‌مقایرت بانکی
۶۶	اشکال تهیه صورت‌مقایرت بانکی
۷۳	موارد افشای وجوه نقد
۷۵	پرسش
۷۵	تمرین

فصل سوم. حسابداری مطالبات

۸۵	حساب‌های دریافتی تجاری
----	------------------------

۸۶	ارزیابی حساب‌های دریافتنی
۸۷	۱. روش حذف مستقیم
۸۹	۲. روش ایجاد ذخیره
۹۲	روش‌های برآورد مطالبات مشکوک‌الوصول
۹۲	رویکرد سود و زیانی - درصدی از فروش
۹۴	رویکرد ترازنامه‌ای - درصدی از مطالبات
۹۵	چگونگی انجام ثبت اصلاحی ذخیره در پایان سال مالی
۹۹	مقایسه روش‌های برآورد هزینه سوخت مطالبات
۹۹	اسناد دریافتنی
۱۰۰	تنزیل اسناد دریافتنی
۱۰۲	نکول (واخواست حسه)
۱۰۴	تجدید سفته
۱۰۵	برات
۱۰۷	پرسش
۱۰۷	مسائل

فصل چهارم. حسابداری موجودی مواد و کالا

۱۱۲	طبقه‌بندی موجودی کالا در واحدهای تجاری مختلف
۱۱۳	انواع موجودی مواد و کالا از دیدگاه استانداردهای حسابداری ایران
۱۱۳	اندازه‌گیری موجودی مواد و کالا
۱۱۴	بهای تمام شده موجودی مواد و کالا
۱۱۴	مخارج خرید
۱۱۶	هزینه حمل
۱۱۷	تخفیف نقدی خرید
۱۱۸	مخارج تبدیل
۱۱۸	سایر مخارج
۱۱۸	بهای تمام شده موجودی‌ها در واحدهای خدماتی
۱۱۹	سیستم ثبت موجودی‌ها
۱۱۹	۱. سیستم ثبت ادواری موجودی‌ها
۱۲۰	۲. سیستم ثبت دائمی موجودی‌ها
۱۲۲	شناسایی اقلام موجودی کالا
۱۲۲	کالای بین راهی (کالای درراه)
۱۲۴	کالای امانی

۱۲۴	تفاوت بین فروش عادی و فروش امانی
۱۲۶	روش‌های محاسبه بهای تمام شده موجودی مواد و کالا (ارزش‌گذاری موجودی مواد و کالا)
۱۲۸	فرض‌های جریان بهای تمام شده در سیستم ادواری ثبت موجودی‌ها
۱۳۱	فرض‌های جریان بهای تمام شده در سیستم دائمی ثبت موجودی‌ها
۱۳۲	عملیات حسابداری در روش ثبت دائمی موجودی‌ها
۱۳۸	اثرات روش‌های جریان بهای تمام شده بر صورت‌های مالی و مالیاتی
۱۴۰	ارزش‌گذاری موجودی‌های برگشتی در سیستم ثبت دائمی
۱۴۵	مزایا و معایب روش‌های ارزش‌گذاری موجودی‌ها
۱۴۶	روش‌های برآورد موجودی کالا
۱۵۰	قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش
۱۵۰	دیدگاه استاندارد ایران در مورد اندازه‌گیری موجودی مواد و کالا
۱۵۲	ثبت‌های حسابداری
۱۵۳	موارد کاربرد خالص ارزش فروش
۱۵۳	ارزیابی موجودی‌های مواد و کالا برای نایگزینی و خالص ارزش فروش
۱۵۴	شناخت موجودی مواد و کالا به عنوان هزینه
۱۵۵	تأثیر اشتباهات در اندازه‌گیری موجودی
۱۵۵	تأثیر اشتباهات بر صورت سود و زیان
۱۵۶	آثار اشتباه در اندازه‌گیری موجودی‌های مواد و کالا
۱۵۸	افشا
۱۵۹	پرسش
۱۵۹	مسائل

فصل پنجم. حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود

۱۶۴	حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود
۱۶۵	طبقه‌بندی دارایی‌های ثابت مشهود
۱۶۵	بهای تمام شده دارایی‌های ثابت و اجزای بهای تمام شده
۱۶۸	محاسبه بهای تمام شده زمین
۱۶۸	تأسیسات و مستحقات در زمین
۱۶۹	ساختمان
۱۷۱	ماشین‌آلات و تجهیزات
۱۷۳	احتساب مخارج تأمین مالی در بهای تمام شده دارایی
۱۷۴	فرایند اندازه‌گیری میانگین موزون مخارج انباشته

۱۷۵	فرایند اندازه‌گیری نرخ مخارج تأمین مالی
۱۷۷	روش‌های تحصیل اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات
۱۷۷	۱. تحصیل دارایی‌ها به صورت نقد
۱۷۷	۲. تحصیل دارایی‌ها به شکل تسه
۱۷۸	۳. تحصیل دارایی‌ها از طریق صدور اسناد بلندمدت
۱۸۰	۴. تحصیل دارایی‌ها از طریق صدور سهام
۱۸۲	۵. تحصیل گروهی از دارایی‌ها به‌طور یکجا
۱۸۳	۶. تحصیل دارایی‌ها در قالب احداث یا ساخت
۱۸۵	۷. تحصیل دارایی‌ها به صورت رایگان (از طریق اهداء)
۱۸۹	۸. تحصیل دارایی‌ها در قالب معاوضه
۱۹۲	خلاصه‌ای از موضوع دارایی‌های غیر پولی
۱۹۳	معاوضه دارایی غیر پولی با دارایی محتوای تجاری بدون سرک نقدی
۱۹۴	معاوضه دارایی‌های غیر پولی با دارایی محتوای تجاری با سرک نقدی
۲۰۲	مخارج بعد از تحصیل اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات
۲۰۵	نحوه عمل با مانده حساب ذخیره تعینات و نگهداری
۲۱۰	اندازه‌گیری پس از شناخت
۲۱۰	روش بهای تمام شده
۲۱۰	روش تجدید ارزیابی
۲۱۰	کاهش دائمی در ارزش دارایی‌های ثابت مشهود
۲۱۳	تجدید ارزیابی دارایی‌ها
۲۲۲	کنارگذاری و واگذاری دارایی
۲۲۷	استهلاک دارایی‌های ثابت
۲۲۷	علل استهلاک
۲۲۸	انواع روش‌های استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود
۲۲۹	روش ساعت کارکرد
۲۳۰	روش میزان تولید
۲۳۱	روش‌های شتابدار استهلاک
۲۳۴	محاسبه استهلاک در کسر سال
۲۳۴	کسر سال در روش خط مستقیم
۲۳۵	کسر سال در روش نزولی
۲۳۵	افشا
۲۳۸	پرسش
۲۳۸	مسائل

فصل ششم. منابع طبیعی، دارایی ثابت نامشهود و سایر دارایی‌ها

۲۴۶	منابع طبیعی
۲۴۶	بهای تمام شده منابع طبیعی
۲۴۸	استهلاک منابع طبیعی
۲۵۰	ویژگی‌های دارایی نامشهود
۲۵۱	ماهیت غیرعینی
۲۵۱	قابلیت تشخیص
۲۵۱	شناخت و اندازه‌گیری اولیه دارایی نامشهود
۲۵۳	انواع دارایی‌های ثابت نامشهود
۲۵۴	حق اختراع
۲۵۵	حق تألیف
۲۵۵	سرقفلی محل کسب (حق کسب، پیشه یا تجارت)
۲۵۵	علامت تجاری و نام تجاری
۲۵۶	حق امتیاز و فرانشیز
۲۵۶	هزینه‌های تأسیس
۲۵۷	حق استفاده از خدمات عمومی
۲۵۷	سرقفلی
۲۵۷	امتیاز کاربری و تراکم مازاد
۲۵۸	حسابداری دارایی‌های ثابت نامشهود
۲۵۸	بهای تمام شده دارایی ثابت نامشهود ایجاد شده در واحد تجاری
۲۶۰	تحصیل جداگانه
۲۶۱	معاوضه دارایی‌ها
۲۶۳	سرقفلی ایجاد شده در واحد تجاری
۲۶۳	مرحله تحقیق
۲۶۴	مرحله توسعه
۲۶۶	شناسایی مخارج نرم‌افزارهای رایانه‌ای ایجاد شده در واحد تجاری
۲۶۷	شناخت هزینه
۲۶۸	عدم شناخت هزینه‌های گذشته به‌عنوان دارایی
۲۶۸	اندازه‌گیری دارایی نامشهود پس از شناخت اولیه
۲۶۸	روش بهای تمام شده
۲۶۸	روش تجدید ارزیابی
۲۶۸	دارایی‌های نامشهود با عمر مفید معین

۲۶۸	دوره و روش استهلاك
۲۶۹	ارزش باقیمانده
۲۶۹	بررسی دوره و روش استهلاك
۲۷۰	دارایی‌های نامشهود با عمر مفید نامعین
۲۷۰	بررسی عمر مفید
۲۷۰	افشا
۲۷۲	دارایی‌های نامشهود اندازه‌گیری شده براساس روش تجدید ارزیابی
۲۷۲	سایر دارایی
۲۷۳	وجوه اهلاكی
۲۷۳	اسناد و حساب‌های دریافتنی بلندمدت
۲۷۴	پرسش
۲۷۴	مسائل

فصل هفتم. ترازنامه و افشاهای مالی

۲۷۸	ترازنامه یا صورت وضعیت مالی
۲۷۹	سودمندی ترازنامه
۲۸۰	محدودیت‌های ترازنامه
۲۸۰	عناصر ترازنامه
۲۸۱	دارایی
۲۸۱	حقوق و سایر راه‌های دستیابی مشروع
۲۸۱	منافع اقتصادی آتی
۲۸۲	کنترل توسط واحد تجاری
۲۸۲	معاملات یا سایر رویدادهای گذشته
۲۸۲	بدهی
۲۸۳	حقوق صاحبان سرمایه
۲۸۴	طبقه‌بندی اقلام ترازنامه
۲۸۵	اشکال تهیه ترازنامه
۲۸۸	دیدگاه‌های موجود در مورد دارایی‌های جاری و بدهی‌های جاری
۲۸۹	دارایی‌های جاری
۲۹۱	موجودی نقد
۲۹۳	سرمایه‌گذاری کوتاه مدت (جاری)
۲۹۴	حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری

۲۹۵	حساب‌ها و اسناد دریافتنی غیرتجاری (سایر حساب‌ها و اسناد دریافتنی)
۲۹۶	موجودی مواد و کالا
۲۹۶	سفارشات مواد و کالا
۲۹۷	پیش‌پرداخت هزینه‌ها
۲۹۸	دارایی‌های بلندمدت (غیرجاری)
۲۹۸	دارایی‌های ثابت مشهود
۲۹۹	دارایی‌های نامشهود
۳۰۰	سرمایه‌گذاری بلندمدت
۳۰۱	سایر دارایی‌ها
۳۰۶	بدهی‌های جاری
۳۰۷	حساب‌ها و اسناد پرداختنی تجاری
۳۰۸	حساب‌ها و اسناد پرداختنی غیرتجاری
۳۰۸	سهم (حصه) جاری تعهدات بلندمدت
۳۰۹	پیش‌دریافت از مشتریان
۳۰۹	ذخیره مالیات(مالیات بر درآمد پرداختنی)
۳۱۰	سود سهام پیشنهادی و پرداختنی
۳۱۰	بدهی‌های معوق
۳۱۱	وام‌های پرداختنی
۳۱۱	بدهی‌های بلندمدت (غیرجاری)
۳۱۱	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
۳۱۲	بدهی‌های احتمالی
۳۱۳	سایر بدهی‌های غیرجاری
۳۱۵	حقوق صاحبان سهام
۳۱۵	سرمایه اهدایی
۳۲۱	یادداشت‌های عطف
۳۲۱	یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
۳۲۶	پرسش

بخش دوم

۳۲۸	محدودیت‌های صورت سود و زیان
۳۲۹	شکل صورت سود و زیان
۳۲۹	عناصر تشکیل‌دهنده صورت سود و زیان
۳۳۲	اشکال تهیه صورت‌حساب سود و زیان

۳۳۲		صورتحساب سود و زیان یک مرحله‌ای
۳۳۳		صورتحساب سود و زیان چند مرحله‌ای
۳۳۴		عناصر واسطه‌ای صورت سود و زیان
۳۳۶		گزارش اقلام غیرعادی
۳۳۷		۱. اقلام استثنایی یا اقلام غیرمستمر
۳۳۸		۲. توقف عملیات یک بخش از واحد تجاری
۳۴۴		تغییرات حسابداری
۳۴۴		۱. تغییر در برآوردهای حسابداری
۳۴۶		تعدیلات حسابداری
۳۴۷		۲. تغییر در رویه‌های (اصول و روش‌های) پذیرفته شده حسابداری
۳۵۰		۳. تغییر در محصلت حسابداری واحد گزارشگر
۳۵۰		گردش حساب سود زیان) انباشته
۳۵۲		اصلاح اشتباه با اهمیت دوره‌های قبل
۳۵۶		صورتحساب سود و زیان جامع
۳۵۹		تغییرات حقوق صاحبان سرمایه
۳۶۴		پرسش
۳۶۵		مسائل
۳۷۳		پیوست ۱. ذخایر بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی
۳۸۷		پیوست ۲. تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی
۴۰۷		منابع